

20 Νοεμβρίου, 1990

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΙΜΠΡΑΧΙΜ ΑΖΙΖ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 300/88).

Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προκατάληψη — Θέση Λειτουργού Γεωργικών Ερευνών Α', Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών — Ισχυρισμός για λήψη της επίδικης απόφασης με προκατάληψη λόγω καταγωγής του αιτητή — Δεν τεκμηριώθηκε — Επικύρωση της προαγωγής.

5

Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Σχέδια Υπηρεσίας — Αξιολόγηση υποψηφίων — Πρόσθετα προσόντα μη απαιτούμενα από τα σχέδια υπηρεσίας — Είναι οριακής σημασίας.

10

Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο — Μαρτυρία — Εκτίμηση αμφισβητούμενων γεγονότων — Ισχυρισμός για παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων — Εφόσον το θέμα εγείρεται στη δίκη, η λήψη μαρτυρίας είναι δικαιολογημένη.

15

Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Άρθρο 28.1 και 2 και 35 — Αρχή της ισότητας ανεξάρτητα από φυλετική καταγωγή.

Αίτηση ακυρώσεως — Λόγοι ακυρώσεως — Προκατάληψη (μεροληψία) — Υπάλληλοι — Ισχυρισμός για προκατάληψη λόγω φυλετικής καταγωγής — Η διαπίστωση ως προς το κατά πόσο ο εν λόγω ισχυρισμός είναι αληθής επαφίεται στο αρμόδιο διοικητικό όργανο — Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να δικαιολογηθεί απόκλιση από την αρχή αυτή και ενδεχομένως η διερεύνηση από το Δι-

20

καστήριο ισχυρισμών για παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων δικαιολογεί τη λήψη μαρτυρίας εφόσον το θέμα εγείρεται στη δίκη.

5 Ο αιτητής και το ενδιαφερόμενο μέρος κατείχαν τα απαιτούμενα από το σχέδιο υπηρεσίας προσόντα. Στα ακαδημαϊκά προσόντα υπερερούσε ο αιτητής, ενώ στις εμπιστευτικές εκθέσεις και την αρχαιότητα το ενδιαφερόμενο μέρος, το οποίο είχε και τη σύσταση του Διευθυντή.

10 Ο αιτητής ισχυρίστηκε ότι η προκατάληψη προήλθε από τους υπηρεσιακούς παράγοντες του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών και ιδιαίτερα από τον πρώην Διευθυντή του Ινστιτούτου και διατυπώθηκε αρχικά με επιστολή του προς την Ε.Δ.Υ. Οι εν λόγω ισχυρισμοί κρίθηκαν ανεδαφικοί και απορρίφθηκαν.

15 Το Ανώτατο Δικαστήριο, αφού άκουσε μαρτυρία επί του θέματος για άρση κάθε αμφιβολίας ως προς την ύπαρξη ή όχι προκατάληψης εναντίον του αιτητή, απέρριψε την προσφυγή και αποφάνθηκε ότι τα στοιχεία του φακέλου όχι μόνο δε φανερώνουν προκατάληψη εκ μέρους του Διευθυντή, αλλά επίσης ότι η κρίση του για την αξιολόγηση του αιτητή συμπύπτει σε γενικές γραμμές και με εκείνη άλλων λειτουργιών του Ινστιτούτου που είχαν την ευκαιρία να τον αξιολογήσουν.

25 *Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

30 *Soteriadou and Others v. Republic (1985) 3(A) C.L.R. 300,*

Ζαβρός ν. Δημοκρατίας (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 106,

Police v. Georghiades (1983) 2 C.L.R. 33.

35 **Προσφυγή.**

40 Προσφυγή εναντίον της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας με την οποία προήγαγε το ενδιαφερόμενο μέρος στη θέση Λειτουργού Γεωργικών Ερευνών Α΄ αντί του αιτητή.

Μ. Γεωργίου, για τον Αιτητή.

Α. Παπασάββας, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Ε. Ευσταθίου, για το Ενδιαφερόμενο μέρος.

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Ο κ. Ιμπραχίμ Αζίζ, ο αιτητής, Λειτουργός Γεωργικών Ερευνών στο Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών, υπέβαλε αίτηση για προαγωγή στη θέση του Λειτουργού Γεωργικών Ερευνών Α (μόνιμη) και ήταν ένας από τους έντεκα υποψηφίους που αποτάθηκαν για πλήρωση της προκηρυχθείσας θέσης.

5

10

Σε πρώτο στάδιο οι αιτήσεις των υποψηφίων εξετάστηκαν από Τμηματική Επιτροπή, η οποία συστάθηκε για το σκοπό αυτό. Μετά από συνεκτίμηση των υπηρεσιακών στοιχείων και εμπιστευτικών εκθέσεων των υποψηφίων, η Τμηματική Επιτροπή έκρινε ως καταλληλότερους για προαγωγή τέσσερις από τους υποψηφίους και υπέβαλε το πόρισμα της στην Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (Επιτροπή). Το ενδιαφερόμενο μέρος, ο κ. Δ. Χ"Δημητρίου, ήταν ένας από τους τέσσερις συστηθέντες, όχι όμως ο αιτητής. Όπως προκύπτει από το πρακτικό της 23/12/87, η Επιτροπή υιοθέτησε τις συστάσεις της Τμηματικής Επιτροπής και περιόρισε την επιλογή της μεταξύ των τεσσάρων συστηθέντων. Αφού έλαβε και τη σύσταση του Διευθυντή του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών, του κ. Σεργίου, και μετά από αξιολόγηση των στοιχείων των τεσσάρων διεκδικητών της θέσης, η Επιτροπή επέλεξε, χωρίς δυσκολία, το ενδιαφερόμενο μέρος ως τον καταλληλότερο για προαγωγή, επιλογή που συνέπιπτε με τη σύσταση του κ. Σεργίου.

15

20

25

Η προσφυγή στρέφεται εναντίον της απόφασης της Επιτροπής της 23/12/87 η οποία προσβάλλεται για σειρά λόγων, ο ουσιωδέστερος των οποίων συνίσταται στον ισχυρισμό ότι ο αιτητής έτυχε δυσμενούς μεταχείρισης λόγω της καταγωγής του. Πρόθεση για δυσμενή διάκριση δεν αποδίδεται στην Τμηματική Επιτροπή ή στα μέλη της Δημόσιας Υπηρεσίας, αλλά στους υπηρεσιακούς παράγοντες του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών και ιδιαίτερα στον κ. Κρέντο, πρώην Διευθυντή του Ινστιτούτου. Τα υπηρεσιακά στοιχεία του αιτητή όπως προκύπτουν από το φάκελό του και τις εμπιστευτικές εκθέσεις δεν καθιστούσαν την επιλογή του εύλογη.

30

35

40

Σύγκριση των υπηρεσιακών στοιχείων του ενδιαφερόμενου μέρους και του αιτητή καταδεικνύει ότι ο πρώτος είχε έκδηλη υπεροχή έναντι του δεύτερου. Όχι μόνο οι εμπιστευτικές εκθέσεις του ενδιαφερόμενου μέρους ήταν ουσιωδώς καλύτερες αλ-

5 λά είχε και σημαντική αρχαιότητα έναντι του αιτητή. Το ενδιαφερόμενο μέρος κατείχε τη θέση του Λειτουργού Γεωργικών Ερευνών από 1/1/1981 ενώ ο αιτητής διορίστηκε στην ίδια θέση από 15/12/83. Το ενδιαφερόμενο μέρος είχε προσληφθεί στη Δημόσια Υπηρεσία την 15/1/71 ενώ ο αιτητής την 2/1/78.

10 Στον τομέα των προσόντων και τα δύο μέρη κατείχαν τα απαιτούμενα από το σχέδιο υπηρεσίας. Εύλογα όμως διαπιστώνεται ότι ο αιτητής είχε υπέρτερα ακαδημαϊκά προσόντα δεδομένου ότι ήταν κάτοχος διδακτορικού τίτλου, ενώ το ενδιαφερόμενο μέρος μόνο του τίτλου MSc. Η κατοχή πρόσθετων από τα προβλεπόμενα προσόντων είναι οριακής σημασίας όπως έχει κατ' επανάληψη νομολογηθεί. Ο ισχυρισμός του αιτητή ότι τα

15 προσόντα του κρίθηκαν με μειωτική διάθεση επειδή κτήθηκαν σε ανατολική χώρα, τη Βουλγαρία, δεν τεκμηριώθηκε. Δεν υπάρχει τίποτε το οποίο να καταδεικνύει ότι η Τμηματική Επιτροπή ή η Ε.Δ.Υ. δεν απέδωσε στα προσόντα του τη σημασία που αντικειμενικά ενείχαν. Και το ενδιαφερόμενο μέρος απόκτησε ένα από τα προσόντα του, το πρώτο πανεπιστημιακό του δίπλωμα, σε

20 ανατολική χώρα, τη Σοβιετική Ένωση.

Συνεπώς η προσοχή μας θα επικεντρωθεί στους ισχυρισμούς του αιτητή για δυσμενή διάκριση εις βάρος του, λόγω της καταγωγής του, από τους προϊσταμένους του, η οποία αντανακλάται

25 στην αξιολόγηση της υπηρεσίας του και γενικότερα της προσφοράς του στο Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών. Η θέση του είναι ότι λόγω της καταγωγής του δεν του είχαν παρασχεθεί οι ευκαιρίες για επίδειξη των γνώσεων και ικανοτήτων του αφενός, και ότι βαθμολογήθηκε στις εμπιστευτικές εκθέσεις πιο χαμηλά

30 απ' ό,τι αντικειμενικά δικαιολογούσε η απόδοσή του, αφετέρου.

Τους ισχυρισμούς για προκατάληψη ο αιτητής διατύπωσε για πρώτη φορά στις 30/11/82 με επιστολή προς την Ε.Δ.Υ.. Έναυσμα για τη διατύπωση των παραπόνων αποτέλεσε η γνωστοποίηση σ'

35 αυτόν του γεγονότος ότι για το 1982 είχε αξιολογηθεί στην εμπιστευτική έκθεση "ως μέτριος". Στην επιστολή του ο αιτητής ισχυρίστηκε μεταξύ άλλων ότι είχε παραμεριστεί με πρωτοβουλία του κ. Κρέντου, τότε Διευθυντή του Ινστιτούτου, γεγονός που δεν του επέτρεψε να χρησιμοποιήσει τις γνώσεις και να αποδείξει την

40 αξία του. Την πεποίθησή του ότι ο παραμερισμός και υποτίμησή του οφειλόταν σε φυλετική προκατάληψη ενίσχυε και συνομιλία του με τον κ. Κρέντο, στην οποία του ανέφερε, όπως ισχυρίζεται: "Πού να σε κατατάξουμε κ. Αζίξ; Μαζί τους δεν πήγες, έμεινες ποδά. Έλληνας δεν είσαι." Η Ε.Δ.Υ. ερευνήσε το παράπονο και

έθεσε υπόψη του κ. Κρέντου τους ισχυρισμούς του αιτητή. Ο κ. Κρέντος αρνήθηκε, με επιστολή του στην Ε.Δ.Υ. της 15/12/82, κά-
θε προκατάληψη και υποστήριξε ότι αξιολόγησε τον αιτητή αντι-
κειμενικά και με βάση την απόδοσή του.

5

Μετά από εξέταση του θέματος σε συνεδρία της Ε.Δ.Υ. στις 22/12/82 το παράπονο του αιτητή κρίθηκε ανεδαφικό, γεγονός που του γνωστοποιήθηκε στις 5/1/83. Σε μεταγενέστερο στάδιο ο αιτητής έθεσε το παράπονό του για δυσμενή διάκριση και στην Παγκύπρια Συντεχνία Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΑΣΥΔΥ) οι οποίοι με τη σειρά τους έθεσαν τους ισχυρισμούς του υπόψη τό-
σο του Υπουργείου Γεωργίας, όσο και του Διευθυντή του Ινστι-
τούτου Γεωργικών Ερευνών. Ο κ. Κρέντος διαπίστωσε ότι η απόδοση του αιτητή βελτιώθηκε μετά το 1982, γεγονός που τον οδήγησε να τον βαθμολογήσει ως λίαν καλός για το έτος 1983. Ο αιτητής επανέφερε το παράπονό του στην Ε.Δ.Υ. με επιστολή της 26/11/86 όταν πληροφορήθηκε ότι η Τμηματική Επιτροπή δεν τον περιέλαβε στον κατάλογο των συστηθέντων για προα-
γωγή στην επίμαχη θέση. Η Ε.Δ.Υ. εξέτασε το θέμα εκ νέου αφού ζήτησε από τον αιτητή να τεκμηριώσει τους ισχυρισμούς του, παράκληση στην οποία ανταποκρίθηκε με τις επιστολές της 5/2/87, 19/5/87 και 9/6/87 στις οποίες ουσιαστικά επαναλαμβάνονται τα παράπονα τα οποία διατύπωσε στην επιστολή της 30/11/82. Η Ε.Δ.Υ., αφού εξέτασε το θέμα, απέρριψε για δεύτερη φορά τους ισχυρισμούς του αιτητή ως ανυπόστατους.

10

15

20

25

Το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι αν λέχθηκαν από τον κ. Κρέντο τα όσα αποδίδονται σ' αυτόν από τον αιτητή αλλά αν πράγματι ο προϊστάμενός του τον αξιολόγησε με προκατάληψη, γεγονός που όταν διαπιστωθεί καταρρίπτει την εμπιστευτική έκ-
θεση ή εκθέσεις ως βάση για αξιολόγηση [*Soteriadou and Others v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 300]. Βέβαια η σχετική συνομιλία, στο βαθμό που ελέγχεται ως ορθή, αποτελεί στοιχείο που τείνει να ρίψει φως ως προς τη διάθεση και προθέσεις του κ. Κρέντου κάτω από τις οποίες αξιολόγησε τον αιτητή.

30

35

Η πρώτη διαπίστωση η οποία προκύπτει από τα γεγονότα σε σχέση με τους ισχυρισμούς για προκατάληψη, και πρέπει να επισημανθεί, είναι τούτη. Η αξιολόγηση του αιτητή από τον κ. Κρέντο συμπίπτει ουσιαστικά με εκείνη του διαδόχου του στη θέση του Διευθυντή, του κ. Σεργίου. Στην εμπιστευτική έκθεση του 1985 ο κ. Σεργίου χαρακτηρίζει τον αιτητή ως εξής, είναι λέγει: "προβληματικός λειτουργός με μηδαμινή αν όχι ανύπαρκτη επι-
σημονική προσφορά".

40

5 Παρόλο που το παράπονο του αιτητή για την ύπαρξη προκατάληψης εκ μέρους του κ. Κρέντου διερευνήθηκε από το αρμόδιο διοικητικό όργανο (την Ε.Δ.Υ.) και απορρίφθηκε ως ανεδαφικό και παρά τη διαπίστωση ότι δεν έχει καταδειχθεί οποιοδήποτε κενό στην έρευνα που είχε διεξαχθεί, έκρινα σωστό να ακούσω μαρτυρία σχετικά με το θέμα, ιδιαίτερα το περιεχόμενο της συνομιλίας που είχε ο αιτητής με τον κ. Κρέντο στη διάρκεια της οποίας ο τελευταίος, όπως ισχυρίζεται ο αιτητής, του είπε όσα έχουν αναφερθεί. Στην απόφαση αυτή έχω αχθεί ενόψει της 10 σοβαρότητας του ισχυρισμού και την ανάγκη για άρση κάθε αμφιβολίας ως προς την ύπαρξη ή όχι προκατάληψης εναντίον του αιτητή.

15 Στην απόφαση της ολομέλειας *Zafrou v. Δημοκρατίας* (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 106, αναγνωρίζεται ότι το αρμόδιο διοικητικό όργανο είναι ο κριτής της αξιοπιστίας κάθε γεγονόςτος που ανάγεται στην άσκηση της λειτουργίας του, αρχή η οποία κατά κανόνα περιλαμβάνει και την αξιολόγηση κάθε αμφισβητούμενου γεγονότος. Μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να δικαιολογηθεί απόκλιση από την αρχή αυτή και ενδεχομένως η 20 διερεύνηση από το δικαστήριο ισχυρισμών για παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων δικαιολογεί τη λήψη μαρτυρίας εφόσον το θέμα εγείρεται στη δίκη.

25 Δε χρειάζεται να εξηγηθεί η σημασία της αρχής της ισότητας με αναφορά σε φυλετικές διακρίσεις. Η σημασία της είναι έκδηλη από τις συνταγματικές διατάξεις και τις αρχές της δικαιοσύνης. Η εξασφάλιση της ισότητας ανεξάρτητα από φυλετική καταγωγή αποτελεί συνταγματική επιταγή (Άρθρο 28.1 και 2 και 35 30 του Συντάγματος) και συγχρόνως προσταγή του δικαίου για απόδοση δικαιοσύνης στον άνθρωπο. Το δικαίωμα του ανθρώπου, του κάθε ανθρώπου, να κρίνεται ανεξάρτητα από τη φυλετική του καταγωγή είναι συνυφασμένο με την ανθρωπίνη ύπαρξη και αξιοπρέπεια και χρήζει καθολικής προστασίας όπως και 35 κάθε άλλο θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου [βλ. *Police v. Georghiades* (1983) 2 C.L.R. 33].

40 Εξέτασα με μεγάλη προσοχή τη μαρτυρία η οποία έχει δοθεί από τον αιτητή και τον κ. Κρέντο και σε συνάρτηση με το σύνολο των στοιχείων που έχουν τεθεί ενώπιόν μου. Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγω είναι ότι ο κ. Κρέντος αξιολόγησε τον αιτητή χωρίς καμιά προκατάληψη ούτε είπε οτιδήποτε στον αιτητή που πρόδιδε ή συνηγορούσε υπέρ της ύπαρξης προκατάληψης εκ μέρους του εναντίον του αιτητή για φυλετικούς ή άλλους λό-

γους. Τα στοιχεία του φακέλου φανερώνουν ότι όχι μόνο ο κ. Κρέντος αξιολόγησε τον αιτητή χωρίς προκατάληψη, αλλά επίσης ότι η κρίση του για την αξιολόγηση της υπηρεσίας του συμπίπτει σε γενικές γραμμές και με εκείνη άλλων λειτουργών του Ινστιτούτου που είχαν την ευκαιρία να αξιολογήσουν τον αιτητή, γεγονός που ενισχύει την αντικειμενική υπόσταση της αξιολόγησής του.

5

Η προσφυγή απορρίπτεται, δεν εκδίδεται διαταγή για τα έξοδα. Η επίδικη απόφαση βεβαιώνεται στην ολότητά της βάσει των διατάξεων του άρθρου 146.4 (α) του Συντάγματος.

10

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.